

Spis treści

Wstęp	9
1. Wprowadzenie do ochrony informacji	15
1.1. Prywatność, anonimowość, poufność, ...	19
1.2. Zagrożenia, podatności, zabezpieczenia, incydenty	22
1.2.1. Zagrożenia	22
1.2.2. Podatności	29
1.2.2.1. Security Content Automation Protocol (SCAP)	32
1.2.2.2. Cykl życia podatności oprogramowania	36
1.2.3. Zabezpieczenia	41
1.2.4. Incydenty i zarządzanie incydentami	50
1.2.4.1. Obsługa incydentów – podstawowe wytyczne norm i standardów	52
1.2.4.2. Zgłoszenie incydentu	55
1.2.4.3. Zasoby do obsługi incydentu	60
1.3. Elementy projektowania systemu bezpieczeństwa informacyjnego	64
1.3.1. Cykl życia systemu	65
1.3.2. Zarządzanie przedsięwzięciem projektowania i budowy systemu bezpieczeństwa informacyjnego	69
1.3.3. Etap analizy w cyklu rozwojowym systemu bezpieczeństwa informacyjnego	70
1.3.4. Etap projektowania w cyklu rozwojowym systemu bezpieczeństwa informacyjnego	72
1.3.5. Dokumentowanie prac projektowych	76
1.3.6. Dobre praktyki w projektowaniu wiarygodnych systemów	77
Literatura	82
2. Modele ochrony informacji	84
2.1. Organizacja dostępu do informacji	85
2.2. Sterowanie dostępem do informacji	95
2.3. Model Grahama–Denninga	99
2.4. Model Bella–LaPaduli	102
2.5. Model Biby	110
2.6. Model Brewera–Nasha (chiński mur)	115
2.7. Model Clarka–Wilsona	118

2.8. Model Harrisona–Ruzzo–Ullmana (HRU)	121
2.8.1. Uogólnienie modelu HRU – model TAM	125
2.9. Podstawowe Twierdzenie Bezpieczeństwa	126
2.9.1. Konkretyzacja BST	133
2.10. Podsumowanie	134
Literatura	136
3. Zarządzanie ryzykiem	138
3.1. Charakterystyka procesu zarządzania ryzykiem	141
3.2. Przegląd norm i standardów z zakresu zarządzania ryzykiem	145
3.2.1. Norma PN-ISO/IEC 27005:2010	145
3.2.2. Standardy FIPS/NIST	147
3.2.3. ISO 31000 – rodzina norm dotyczących zarządzania ryzykiem	148
3.2.4. Rekomendacja D	150
3.3. Analiza ryzyka – identyfikacja zakresu, środowiska, zagrożeń i podatności	152
3.3.1. Identyfikacja zakresu i środowiska analizy ryzyka	152
3.3.2. Identyfikacja zagrożeń i podatności	159
3.4. Analiza ryzyka – szacowanie ryzyka	160
3.4.1. Oszacowanie ryzyka – metoda ilościowa	163
3.4.2. Oszacowanie ryzyka – metoda jakościowa	169
3.4.3. Burza mózgów – identyfikacje zagrożeń i podatności	189
3.4.4. Szacowanie ryzyka według normy PN-ISO/IEC-27005	194
3.4.5. Szacowanie ryzyka według organizacji Microsoft®	199
3.4.6. Szacowanie ryzyka – analiza bezpieczeństwa dla systemów sterowania	201
3.5. Zmniejszanie wartości ryzyka	204
3.5.1. Kontrolowanie ryzyka przez stosowanie zabezpieczeń	206
3.6. Akceptacja ryzyka szacunkowego	210
3.6.1. Ryzyko akceptowalne i koszty postępowania z ryzykiem	212
3.7. Administrowanie ryzykiem	215
Literatura	222
4. Dokumentowanie systemu ochrony informacji	224
4.1. Polityka bezpieczeństwa	225
4.2. Plan, instrukcje i procedury bezpieczeństwa informacyjnego	234
4.3. Dokumentowanie przedsięwzięć zapewniania ciągłości działania organizacji	239
4.3.1. Plan zapewniania ciągłości działania – nazewnictwo i struktura	241
4.3.2. Przygotowanie planu zapewniania ciągłości działania	243
4.3.3. Plany kryzysowe a plany zapewniania ciągłości działania	248
4.3.4. Wytyczne z norm i standardów do konstrukcji planów zapewniania ciągłości działania	250
4.4. Przedsięwzięcia techniczne w zapewnianiu informacyjnej ciągłości działania	262
4.4.1. Kopie bezpieczeństwa	266
4.4.2. Kopie bezpieczeństwa – infrastruktura i organizacja	269
4.4.3. Zdalna kopia bezpieczeństwa	272
4.4.4. Zapasowe ośrodki przetwarzania danych	275
4.5. Przykłady struktury dokumentu <i>Plan zapewniania ciągłości działania</i>	279
4.5.1. Wariant 1	279
4.5.2. Wariant 2	282
4.5.3. Wariant 3	284
Literatura	289

5. Badanie i ocena stanu ochrony informacji	290
5.1. Diagnostyka techniczna	293
5.2. Testowanie jako element diagnostyki technicznej	295
5.3. Testy penetracyjne jako szczególny przypadek testowania	300
5.4. Audyt jako szczególny przypadek badania jakości systemu ochrony informacji	302
5.5. Metodyka LP-A	311
Literatura	316
6. Standardy i normy bezpieczeństwa informacyjnego	318
6.1. Standardy i normy i wspierające projektowanie i wytwarzanie bezpiecznych produktów oraz systemów	320
6.1.1. Common Criteria i norma ISO/IEC 15408	320
6.1.2. Publikacje specjalne NIST serii 800	331
6.1.3. CIS Critical Security Controls	332
6.2. Standardy i normy wspierające zarządzanie bezpieczeństwem informacji	335
6.2.1. COBIT™ – dobre praktyki w zakresie ładu informatycznego	335
6.2.2. Zarządzanie bezpieczeństwem informacji – standard BS 7799 i normy serii ISO/IEC 2700x	340
6.2.2.1. Przegląd zawartości normy ISO/IEC 27002:2013	342
6.2.2.2. Przegląd zawartości normy ISO/IEC 27001:2013	342
6.3. Inne normy i standardy wspomagające ocenę oraz zarządzanie bezpieczeństwem informacyjnym	347
6.3.1. Norma ISO/IEC 21827 i SSE-CMM® – System Security Engineering Capability Maturity Model	347
6.3.2. ITIL – IT Infrastructure Library	349
Literatura	353
7. Polityka informowania – oddziaływanie przekazem informacji	354
7.1. Bezpieczeństwo informacyjne w dokumentach rangi państwowej	354
7.2. Komunikacja strategiczna	358
7.3. Definicje Komunikacji strategicznej	360
7.4. Charakterystyka Komunikacji strategicznej	362
7.5. Główne kontrowersje dotyczące Komunikacji strategicznej	365
7.6. Relacje Komunikacji strategicznej	369
7.6.1. Relacje Komunikacji strategicznej z operacjami informacyjnymi i psychologicznymi	370
7.6.2. Relacje Komunikacji strategicznej z dyplomacją publiczną	371
7.6.3. Relacje Komunikacji strategicznej z działalnością prasowo-informacyjną	372
7.7. Strategia Komunikacyjna – uwagi ogólne	373
Literatura	376
Załącznik. Metodyka LP-A przeprowadzania audytu z zakresu bezpieczeństwa teleinformatycznego	378
Wykaz używanych terminów i symboli graficznych	378
Wstęp	380
Z1. Skład Zespołu audytowego, kwalifikacje jego członków i zakresy kompetencji	383
Z2. Wyposażenie narzędziowe Zespołu audytowego	386
Z.2.1. Kwestionariusze ankietowe	386
Z.2.2. Szablony edycyjne dokumentów	387

Z.2.3. Skanery bezpieczeństwa	387
Z.2.4. Skanery konfiguracji	388
Z.2.5. Skanery inwentaryzacyjne	388
Z.2.6. Zestawy narzędzi do badań technicznych	389
Z3. Procesy audytowe	390
Z4. Specyfikacja dokumentów audytowych	396
Z.4.1. Tabele IPO	396
Z.4.2. Specyfikacja zbiorcza dokumentów	404
Z5. Diagramy przepływu danych	408
Z6. Rzetelne praktyki	415
Z.6.1. Rzetelne praktyki stosowane na ścieżce formalnej	415
Z.6.2. Rzetelne praktyki stosowane na ścieżce technicznej	416
Podsumowanie	417
Indeks	418